

NADNIEMENSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 108
Redakcja otwarta od 12-11-5-6
Administracja - 10-114-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 80 gr.

Nr 300 Rok II
GRODNO
niedziela 1 listopada 1925 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz mm za tekstem Drobn.
za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz.
Miesięcznie p. g. umowy. Dla ogłoszeń układ stronicowy 8-10
szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy ogłoszona w na-
główniku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia
bez uprzedniego zawiadomienia.

ODEZWA OBYWATELE!

Dnia 2-go listopada b. r. odbędzie się w Warszawie uroczystość złożenia zwłok nieznanego żołnierza do grobu na placu Saskim obok pomnika naszego bohatera narodowego Księcia Józefa Poniatowskiego.

Dzień to niezwykły w dziejach nie tylko Narodu naszego, ale i w dziejach całej ludzkości. W dniu tym mamy ucieleśnić waleczność i ofiarność tych Synów Ojczyzny, którzy — zajmując w szeregach walczących bezimiennie miejsce żołnierza — przyczynili się do Niepodległości, do spożywania przez nas w spokoju i wolności owocu ich krwi i trudu!

OBYWATELE! Czyniąc zadość woli Rady Miejskiej, wzywam WAS do zespolenia, w dniu 2-go listopada 1925 r., urząd Waszych z uczuciami wszystkich Obywateli Rzeczypospolitej.

W dniu tym punktualnie o godzinie 13-ej. wybuch dynamitowy obwieści nam nadziejcie „CHWILĘ CISZY I SKUPIENIA”, jaka ma mieć miejsce jednocześnie na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Wybuch ten będzie znakiem do odzewu wszystkich syren fabrycznych i parowozów kolejowych, będzie hasłem do wstrzymania na 1 minutę wszelkiego ruchu ulicznego oraz czynności we wszystkich instytucjach i zakładach.

OBYWATELE! Dnia 2-go listopada 1925 r. o godzinie 13-ej, trwającej jedną minutę bezruch i cisza, niech będzie wyrazem powszechnej wdzięczności dla Poległych Braci Naszych i niech stanie się ona dla nas żyjących, wiecznym przypomnieniem obowiązków w dalszej pracy na chwałę i pożytek Odrodzonej Ojczyzny!

Grodno, dnia 30. X. 1925 r.

(—) Ed. Stępniewski
Prezydent m. Grodna.

Zebrania: 1) godzina 9 nabożeństwo żałobne we wszystkich świątyniach.
2) godzina 11 rano na cmentarzu
3) godzina 18 na pl. Teatralnym przy pomniku Wojności.

Na marginesie kary śmierci

Zbrodniarze, przez karę śmierci wytrąceni poza bramę widzialnego żywota, straszniejszymi zbrodniarzami przechodzą na świat. Zład pochodzi fenomen, zauważony dotąd przez analizę, że z pomnożeniem kar śmierci pomnażają się zbrodnie w narodzie. Duch, któremu śmierci z łona nie wydrzesz, powraca zbrodniarzem, a kara śmierci podobna jest do owych lekarstw, które na czas zawieszają gorączkę, ale z gorączki nie leczą.

Pamiętnik. Józef Słowacki.

— Kara śmierci
— Słowa to żałobne, w cyklu mowy ludzkiej zajmujące od prapoczątków pozycję dotąd niezwalczoną, uparcie jeszcze bronią, wyznaczającą twardą zasadę: „oko za oko”, „zab za zab”. Brak słowom tym rozmachu twórczego, z góry wiadomy już skutek ich działania, kończący się odebraniem komus tego, czego nikt, tu na ziemi, nie jest w stanie zwrócić, a więc z góry wiadomy tu jest kruszak wsteczny, nie wspólnego nie mający z istot-

nym postępowaniem, nie zmiierzającym ku udoskonaleniu form życia duchowego ani materialnego człowieka. Kara śmierci nieuniknienie pociąga za sobą: „hańbę”, piętnem swym znaczącą nie tylko osobę karą śmierci dotkniętą.

W wyjątkowych wypadkach kara śmierci staje się źródłem szczytnych uniesień i p rywów świadków jej mięki. Szubienice: Trauguts, Kunickiego, Okrzei „M. i W. i L.” Mirskiego, — to znaki pochodzenia narodu naszego ku tej Niepodległości, któ-

ra dziś cieszymy się, a której ucieleśnić nie potrafimy.

Kara śmierci w codziennym, szarem życiu, jakie dziś naród przejść musi — to znaki pochodzący ku niżej — do pierwotnych instynktów człowieka. Cofnąć się z tej drogi czas byłby najwyższy.

Wszelkie tezy i hasła, budzące dreszcze zachwytu, zapachu czy trwogi, spełniają swą rolę należyście dotąd, — dopóki tkwi w nich duch twórczy i potęgą swoją ożywia serca i umysły ludzkie, urabiając w nich coraz to nowe, coraz doskonalsze idee. Teza śmierci — zanik i śmierć tylko sprowadzić może.

Stanisław Kotecki.

Trzydniowe kursy

Na podstawie okł. M. W. i O. P. z dn. 14. XII. 23. za Nr. 160861 Centrala P. M. S. zwróciła się za pośrednictwem Okr. Kół. Macierzy z apelem do inteligencji w sprawie organizowania trzydniowych kursów pracy oświatowej pozaszkolnej.

Kursy te mają na celu przygotowanie kadr nauczycielskich do pracy pozaszkolnej na wsiach i miasteczkach, przez zorientowanie ich w zagadnieniach i zadaniach tej pracy w Polsce współczesnej i tworzenie podstaw do umiętnego i celowego jej prowadzenia żywym i drukowanym słowem, oraz zbliżenie wszystkich sfer i zawodów inteligencji polskiej, celem wzajemnego poznania się i porozumienia dla współpracy w dziedzinie oświatowej.

Kursy te powstają w porozumieniu z Centralą Macierzy oraz p. Inspektorem szkolnym i po wspólnym ustaleniu terminów, oraz uzyskaniu od Inspektora urlopów dla nauczycielstwa mającego przyjąć w nich udział.

W skład komitetu — wejść — mają: przedstawiciele miejscowego koła M. S., przedstawiciele organizacji nauczycielskich, oraz przedstawiciele innych organizacji społecznych których współdziałalnymi organizatorzy uznają za pożyteczny.

Komitet: a) przygotowuje i rozsyła zaproszenia do pp. nauczycielstwa za pośred. p. Inspektora, do ziemianstwa i inteligencji miejskiej, duchowieństwa, władz państwowych i komunalnych; b) przygotowuje salę wykładową; c) zapewnia noclegi dla uczestników przyjeżdżających; d) przygotowuje apro wizację dla tychże. Ku temu Komitet wybiera przewodniczącego odpowiedzialnego za całość prac Komitetu, oraz tworzy odpowiedzialne sekcje.

Jako prelegenci na kurs przyjeżdżają: do wykładów o oświacie pozaszkolnej — p. dyr. Józef Stępniewski, dyrektor Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie, — do wykładów i pokazów ogrodniczych p. Kazimiera Rosinkiewiczówna z ramienia Koła Młodych Ziemianek w Warszawie.

Kurs obejmuje następujące wykłady i ćwiczenia:

1. szty dzień kursu:

Godz. 9 — Msza Święta,
godz. 10 $\frac{1}{2}$ Otwarcie kursu przez p. Inspektora,
godz. 10.30 — 1. Zadania pracy oświatowej w Polsce współczesnej. Dyr. Stępniewski,

godz. 1 — 3. Przerwa obiadowa, wspólny obiad,
godz. 3 — 4. Ogród przy szkole i domu — p. Rosinkiewiczówna,
godz. 4 — 7. Formy i metody pracy oświatowej pozaszkolnej dyr. Stępniewski,
godz. 7 — 8. Gry i zabawy,
8.30 Teatr.

2. gi dzień kursu:

Godz. 9 — 11. Metodyka organizowania wykładów popularnych i pogadanek — Dyr. Stępniewski,
godz. 11 — 12. Ogród przy szkole i domu — p. Rosinkiewiczówna,
godz. 12 — 1.30. Metodyka pracy przygot. do wykładów popularnych. Dyr. Józef Stępniewski,

godz. 1.30 — 3. Przerwa obiadowa,
godz. 3 — 5. Technika i estetyka wymowy — Dyr. J. Stępniewski,
godz. 5.30 — 6.30. Wykład wzorowy z przezroczkami na temat „O potrzebie domu Ludowego” — Dyr. Stępniewski, Wieszczonka na Zamku.

3. ci dzień kursu:

Godz. 8.30 — 10. Pokaz praktyczny w ogrodzie — p. Rosinkiewiczówna,
godz. 10 — 12. Biblioteki i czytelnie — Dyr. J. Stępniewski,
godz. 12 — 1. Organizacja młodzieży — Dyr. Stępniewski,

godz. 1 — 2. Informacje oświatowe. Pokaz wydawnictw. — Dyr. Stępniewski,
godz. 2. Zakończenie kursu. Przy zakończeniu kursu mogą mieć miejsce przemówienia: a) miejscowych władz, b) przedstawiciela miejscowego Koła P. M. S., d) przedstawiciela słuchaczy.

Żądane zmiany w programie wykładów bez porozumienia się i zgody p. J. Stępniewskiego, dyrektora polskiej Macierzy Szkolnej, nie mogą być dokonane.

Organizacja kursów zwraca się do społeczeństwa o zaopiarowanie noclegów dla słuchaczy i słuchaczek kursów. Zaopiarowania zgłaszać należy do kancelarii T-wa Rolniczego Orzeszkowej Nr. 20.

Kronika

Teatr Miejski

Dzisiaj po raz drugi „Dzień Zaduszy” dramat w 3-ach aktach H. Hoymana jednego z najbardziej utalentowanych autorów dramatycznych. Niżywie zajmujący, zawsze aktualny temat sztuki, która obfituje w sceny bardzo dramatyczne, w doskonałym opracowaniu puszcza gólnych postaci przez cały zespół, przyczynia się w dużej mierze do wywołanego na wczorajszym przedstawieniu nastroju i wrażenia. „Dzień Zaduszy” obiegł wszystkie sceny polskie, ciesząc się wszędzie ogromnym powodzeniem.

We wtorek premiera zaakomitemu farsy Hennequina i Vebera p. t. „Chrześcijał Wójenny”.

Reżyserję prowadzi K. Wyrwicz-Wichrowski. Obsadę tworzą: pp. Frenklówna, Orlikówna, Balcerówna, Wyrwicz-Wichrowski, Purzycki, Hajduga, Piwiński i Detkowski.

Trzecia wyprawa Reduty

Dnia 3-go listopada Zespół Reduty wyruszył na trzecią wyprawę do miast i miasteczek 4-oh Województwa wschodnich. Niezwykle pomyślnie wyniki dwóch poprzednich wypraw utwierdziły Redutę w przekonaniu, że akcja ta jest nie tylko pożądana, ale wprost konieczna.

W tę trzecią podróż wyjeżdża cały zespół — około 70 osób, a zamiarem jego jest odwiedzenie 25 miast, w których w przeciągu X dni ma być danych 50 przedstawień z „Weselem” Wyspiańskiego na czele.

Zgodnie z życzeniami wielokrotnie wyrażanymi podczas poprzednich wypraw, Zespół przygotował szereg utworów Mickiewicza ujętych w całość pod tytułem „Hold Mickiewiczowi”, a przeznaczonych specjalnie dla młodzieży, z którą w ten sposób chciałaby Reduta zadzierżnąć pierwsze serdeczne węzły porozumienia i przyjaźni. Również dla młodzieży i jej wychowawców, dla wojska i t. p., Zespół przygotował polskie piosenki i tańce ludowe ujęte w kształt sceniczny. Przed tego w repertuarze swym Zespół umieścił komedję „Nowy Don Kiszot” Fredry z muzyką St. Moniuszki, oraz poprzednio grane sztuki „Fircyk w załotach” Zabłockiego, „Uciekła mi Przepióreczka” — Żeromskiego i „W małym domku” — Rittnera.

Zespół Reduty wyraża nadzieję, że i tym razem wysiłki jego spotkają się w społeczeństwie z pożądanym oddźwiękiem.

Wieczornica na zamku

Komitet organizacyjny kursów społecznych zawiadamia, że wspólna Wieczornica z uczestnikami kursów odbędzie się na Zamku dn. 4-go listopada t. j. we środe.

Karta wstępu na wykłady służy jako bilet wstępu.

Początek o godz. 8 wieczorem.

Ofiara

Dr. M. Szejnkowska złożyła na „Tanią Kuchnię P. T. D.” zł. 10.

List do Redakcji

Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

W sprawie zażycia, które miało miejsce między mną, a p. M. Gonerko, w dn. 20 października, pozwalam sobie podać do wiadomości publicznej z jednostronnego protokołu moich Zastępców w powyższej sprawie, która początkowo objęta była załatwieniem w drodze honorowej.

Wobec brania poniżej zamieszczzonego oświadczenia Zastępców moich, sprawę kieruję na drogę sądową, podając równocześnie odpisy protokołu jednostronnego do wiadomości Prezydium Magistratu m. Grodna, „Kasa Samopomocy Pr. M. w Grodnie”, Głównego Sekretariatu P. P. S. w Warszawie, Oddziału Zw. Strzeleckiego w Grodnie.

Wyciąg z protokołu brzmi:

„Stan faktyczny: ze względu na to, że p. Michał Gonerko na podstawie zebrań i załączonych do niniejszego dowodów, streszczających się w art. 8 części 1-sza kodeksu honorowego, Władysława Bożewicza, (zasady postępowania honorowego (w punktach 1) że jest osobą karaną przez Sąd Państwowy za przestępstwo ponizające go w opinii ogółu, 11) że jest osobą notorycznie łamiącą słowo honoru, 18) że jest osobą nieplacącą w terminie długów honorowych, 26) że jest osobą napadającą podstępnie z ukrycia, jak to miało miejsce z p. A. Gryzina-Laskiem) — wobec tego jest obowiązkiem wykluczenia go z społeczności ludzi honorowych, dopuścił się bowiem czynów ściśle kodeksem honorowym potępionych, a więc jako indywidualum podpadające pod art. 19 powyższego kodeksu honorowego powinien być karany przez Sąd Państwowy, jako właściwy dla tej sprawy i w myśl art. 63 kodeksu honorowego żądać p. A. Gryzina-Laskowi sa tysfakcji honorowej od p. Michała Gonerko — nie wolno”.

Z poważaniem A. Gryzina-Lask. Grodno dn. 31 X. 1925 r.

Ukazał się nowy numer tygodnika

Wiadomości Literackie

Adres Administracji:
WARSZAWA, Ś-to Krzyska 30
tel. 223-04.

Francuskiego języka

uczniela wykwalifikowana nauczycielka która studiowała język francuski w Paryżu
Wiadomość ul. Pocztowa 1, Szuszan 36 z.

Korepetycji języków

francuskiego i niemieckiego w zakresie wszystkich klas gimnazjalnych udziela
Józef Krakowiak Puszkiska 28

Czytajcie „Nadnieński Kurjer Polski”

Ogłoszenie

Związek Wł. Ni-ruchomości w Grodnie, zwraca uwagę wszystkich Wł. Ni-ruchomości i przez Związek Honorowych Komunikatów w sprawie wysokości procentów, obowiązujących właścicieli w tym samym wypadku na megi Wszelkie informacje do umowy honorowej i zwraca, udziela Biuro Związku Wł. Ni-r. (Honor. ra. 9, m. 4).

ZAKŁAD FREBLÓWSKI

Heleny MEJERSONOWEJ

przy ul. Napoleńskiej, 14
czynny od g. 9-ej rano do 2-ej pp.

Zapisy w godz. od 11-ej do 1-ej pp.

Po godzinach zapisy od 11-ej do 5-ej pp. w mieszkaniu prywatnym przy ul. Listowskiego 34.

26-30

Inż. Mieczysław Dobrucki Binro Robót Inżynierskich

WARSZAWA ul. Marszałk. 59, tel. 280-35 || G-ODNO ul. Kirchowa 42

Posiada upoważnienia budowlane, pomiarowe i wodne, wymagane ustawami dla wszystkich trzech b. zaborów.

WYKONUJE ROBOTY:

- Hydrotechniczne: zakłady i urządzenia rzeczne, wodociągi, kanalizację, melioracje, koncesje wodne, wpisy do księgi wodnej i t. d.
- Miarnicze: pomiary kraju, miast, gruntów, lasów, parcelacje, komasacje, niwelacje terenowe i t. d.
- Komunikacyjne: drogi, kolejki, koleje, kanały, żegluga i t. d.

ZAKŁADY GRAFICZNE

i PIERWSZA KRAJOWA FABRYKA KART DO GRY

Aleksander Łapin i S-ka

przyjmują zamówienia na wszelkie roboty

LITOGRAFICZNE

jak etykiety, plakaty, reklamy.

Specjalność — mechanicznie gumowane etykiety dla browarów i gorzelni.

CZŁOWIEK na komedie

W roli głównej
Luejano Albertin

salonową sensację w 7-miu akt.

Nad program
RYBKI
w mętnej wodzie
Komedia w 3-ach akt.

Składajcie ofiary na

KUCHNIĘ DOBROCZYNNOŚCI